

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1015

Vragen van het lid **Vestering** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de zestien koeien die vermoedelijk zijn geëlektrocuteerd door een mestschuifstelsel* (ingezonden 15 november 2022).

Antwoord van Minister **Adema** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 13 december 2022).

Vraag 1

Wat ging er door u heen toen u hoorde dat zestien koeien in een stal in Hooghalen zijn geëlektrocuteerd, vermoedelijk door een kortsluiting in het mestschuifstelsel?¹

Antwoord 1

Verschrikkelijk. Het is niet te bevatten dat er 16 koeien geëlektrocuteerd zijn in de stal. Voor de andere koeien in de stal en voor de veehouder moet het een angstaanjagend moment zijn geweest.

Vraag 2

Is er inmiddels meer duidelijk over de doodsoorzaak van deze dieren en de manier waarop dit heeft kunnen gebeuren?

Antwoord 2

Voor zover bekend zijn de 16 koeien geëlektrocuteerd en daardoor dood gegaan. Het onderzoek naar de oorzaak loopt nog. Een onderdeel van het onderzoek is het doormeten van de elektrische installatie. Zodra de uitkomsten van het onderzoek bekend zijn, wordt de Kamer hierover geïnformeerd.

Vraag 3

Zijn er meer gevallen bekend van kortsluiting in het mestschuifstelsel? Hoe vaak is dit eerder voorgekomen?

Antwoord 3

Voor zover mij bekend zijn er geen vergelijkbare gevallen.

¹ RTV Drenthe, 14 november 2022, «Zestien dode koeien gevonden bij agrarisch bedrijf in Hooghalen» (<https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/15117020/zestien-dode-koeien-gevonden-bij-agrarisch-bedrijf-in-hooghalen>).

Vraag 4

Hoe groot is de kans dat zich dit vaker voor zal doen bij zogenaamde emissiearme stalvloeren met een mestschuifstelsel? Waar baseert u dat op en hoe beoordeelt u dat?

Antwoord 4

De kans dat een dergelijk triest incident vaker voor gaat komen acht ik niet groot.

Bij juiste fabricage, installatie en onderhoud van het mestschuifstelsel zal elektrocutie van koeien door kortsluiting niet op kunnen treden.

Vraag 5

Erkent u dat dit stelsel kennelijk levensgevaarlijk kan zijn, zowel voor dieren als voor veehouders?

Antwoord 5

In deze casus was mogelijk sprake van elektrocutie. Zoals aangegeven in antwoord op vraag 2 loopt het onderzoek naar de exacte oorzaak nog. Zodra de uitkomsten van het onderzoek bekend zijn, wordt de Kamer hierover geïnformeerd.

Vraag 6

Gaat u een waarschuwing uitvaardigen voor veehouders met dezelfde emissiearme vloer en mestschuif over dit risico? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u deze veehouders adviseren?

Antwoord 6

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 loopt er nog onderzoek naar de oorzaak van het incident op het betreffende melkveebedrijf. Op dit moment zie ik geen reden om een waarschuwing uit te vaardigen. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zie ik de situatie opnieuw.

In zijn algemeenheid geldt dat de website van Rijkswaterstaat/Infomil informatie geeft over emissiearme vloeren, zodat melkveehouders kunnen kijken of zij te maken hebben met een emissiearme vloer². Bij alle type vloeren, zowel traditionele vloeren als bij emissiearme vloeren, kunnen risico's voorkomen. Het is niet zo dat emissiearme technieken als zodanig onveilig zijn. Het is een complex geheel waarbij meerdere factoren een rol lijken te spelen.

Zoals in de brief van 14 december 2021 van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan uw Kamer (Kamerstuk 29 383, nr. 365) is aangegeven, is met stakeholders het vergroten van de veiligheid op het boeren erf besproken. Risico's op het boeren erf worden onder andere in het voorlichtingsprogramma «Veilig en met plezier werken in de melkveehouderij» onder de aandacht gebracht³.

Vraag 7

Kunnen veehouders subsidie of belastingvoordelen ontvangen voor deze emissiearme vloer en dit mestschuifstelsel? Zo ja, onder welke regelingen vallen die en hoeveel belastinggeld is reeds aan subsidies voor deze systemen uitgegeven?

Antwoord 7

Het is niet bekend welk type emissiearme vloer en mestschuif in de getroffen stal wordt toegepast.

Veehouders kunnen geen subsidie ontvangen voor emissiearme vloeren en mestschuifsystemen. Wel kunnen zij deelnemen aan de fiscale regelingen milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil) als de stal het certificaat Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) heeft behaald. Op korte termijn is niet te achterhalen hoeveel MDV-stallen een emissiearme vloer en mestschuifstelsel toepassen en hoeveel fiscaal voordeel aan die stallen is gegeven.

² <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/emissiearme-vloeren/>

³ Dit project is geïnitieerd door NMV, LTO Nederland, NAJK en NZO samen met ZuivelNL en Stigas, om de veiligheid in de melkveehouderij te verbeteren.

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat er gevallen zijn geweest waarin koeien uitglijden over gladde emissiearme stalvloeren, waarbij deze koeien soms ook vervroegd naar de slacht zijn afgevoerd?⁴

Antwoord 8

Het is bekend dat koeien kunnen uitglijden op gladde vloeren. Mij zijn geen precieze gegevens bekend over koeien die vervroegd naar de slacht zijn afgevoerd naar aanleiding van incidenten met gladde vloeren.

Vraag 9

Herinnert u zich dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) concludeerde dat technische installaties in stallen extra brandveiligheidsrisico's opleveren en dat zij het risico op het ontstaan en snelle uitbreiding van stalbranden vergroten met als gevolg dat meer dieren overlijden?⁵

Antwoord 9

De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) benoemt in het rapport Stalbranden inderdaad dat technische installaties extra brandveiligheidsrisico's opleveren en dat dit in toenemende mate een goed risicobewustzijn en veiligheidsmanagement vergt van de veehouder. Dit onderschrijf ik. Het incident laat ook zien dat het van belang is om maatregelen te nemen ten aanzien van het onderhoud van elektra en het verminderen van brandveiligheidsrisico's. Voor de set aan maatregelen die ik hiervoor neem, zoals het drie- of vijfjaarlijks verplicht laten keuren van elektra- en zonnestroominstallatie en een jaarlijkse visuele keuring, verwijs ik naar mijn Kamerbrief van 8 oktober 2021 (Kamerstuk 35 925-XIV, nr. 7) en naar de informatie over de voortgang van de uitwerking van die aanpak op 6 juli 2022 (Kamerstuk 28 286, nr. 1261).

Vraag 10

Kunt u bevestigen dat de Raad van State (RvS) heeft geoordeeld dat de stikstofreducerende werking van verschillende emissiearme stalvloeren onvoldoende zeker is?⁶

Antwoord 10

Ja. De Raad van State heeft recent over drie emissiearme stalsystemen geoordeeld dat met de toepassing van de Rav-emissiefactoren de emissie van ammoniak uit de betreffende stallen niet met de vereiste zekerheid kan worden vastgesteld in het kader van de toetsing aan de Wet natuurbescherming⁷. De Minister voor Natuur en Stikstof heeft uw Kamer op 25 november jl. geïnformeerd over hoe hier mee om te gaan (Voortgang integrale aanpak landelijk gebied en opvolging uitspraak Raad van State over Porthos, Kamerstuk 2022Z23249).

Vraag 11

Bent u nog steeds van mening dat staltechnieken een oplossing zijn in de verschillende crises waarmee de veehouderij te kampen heeft (stikstof, klimaat, waterkwaliteit, dierenwelzijn en volksgezondheid)? Zo ja, waarom?

Antwoord 11

Ja. De toepassing van innovatieve emissiearme stalsystemen blijft onderdeel van mijn inzet op de verdere verduurzaming van de veehouderij en de opgaven die daarbinnen spelen. Daarbij is het van belang dat innovaties zowel technisch, juridisch, economisch als maatschappelijk werken. Indien

⁴ EenVandaag, 17 oktober 2022, «Vernietigend rapport over emissiearme stalvloeren: problemen met de innovatie blijken nog hardnekkiger dan gedacht» (<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/vernietigend-rapport-over-emissiearme-stalvloeren-problemen-met-de-innovatie-blijken-nog-hardnekkiger-dan-gedacht/>).

⁵ Onderzoeksraad voor Veiligheid, 24 maart 2021, «Stalbranden».

⁶ NOS, 7 september 2022, «Raad van State haalt streep door vergunning emissiearme melkveestallen» (<https://nos.nl/artikel/2443632-raad-van-state-haalt-streep-door-vergunning-emissiearme-melkveestallen>).

⁷ Uitspraken Raad van State op 7 september en 12 oktober 2022 (202106900/1/R2, 202106908/1/R2 en 202106915/1/R2, 202106903/1/R2)

een innovatie op een van deze vier aspecten niet goed werkt, zal de toepassing in de praktijk niet tot de gewenste effecten gaan leiden. Verder verwijs ik u naar mijn brief aan uw Kamer van 25 november jl. (kenmerk 2022Z23250) waarin ik mijn inzet op innovatie en stalsystemen uit een heb gezet.

Vraag 12

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 12

Ja.